

מסורת הש"ס

א) חולין נ ע"ט, ב) [נפלה ב.], ד) חולין ג. א) [נפלה ב.], ה) [נפלה ית. וס"ג עירובין מו. לקמן כו.]; ו) שמחות פ"ט, ז) בחילופי גרסאות מוחק מן חז"ת לרנן, עד ביום השביעי וגורם לעיל מינה עם הנשחרים לרנן כשנא גדול הבית תוך ג' ימים ולר"ש אפילו ביום ז' וכן פי' ר"י וכו'; ה) נהדייכו כמו בגדול הבית צבית דבשאלן גדול הבית כו' ענמו היו דינא כרבנן כל"ז, ט) [נפי טחפת הירושלמי שהביא הרל"ש בסמ"ן לנ, י') [פי' מתה לחותן].

הגהות הב"ח

א) גמ' היה ע"ש אפ"י ע"ט או שהיו גשמים מזלפין על מנתו ה"ז משונן: ב) רש"י ד"ה מונה כו' ואצילות של גדול לא התחיל עד שיסתם הגולל:

גליון הש"ס

גב' רצה ממעט בעסקו. ענין לקמן דף כו ע"א תוספות ד"ה אם יסול:

רבינו חננאל

ואפילו הלך גדול הבית לבית הקברות, ובא בתוך שלשה מונה עמהן. בא לאחר שלשה ומצא שחלך גדול הבית לפני הקברות מונה לעצמו. כדאמר להו רב לבני הצלבוני, דאתו בגו תלתא לימנן בחדייכו, דאתו לבתר תלתא לימני לנפשיה. בא ממקום רחוק, בתוך שלשה מונה לעצמו, מינן ואילך אפילו בא ממקום קרוב מונה לעצמו. ר' שמעון אומר אפילו (בא) ביום שביעי, בא ממקום קרוב מונה עמהן. ואוקמה ר' יוסי בן שזול, והוא שבא ומצא מנחמין אצל אבילין, כלומר עדיין לא נסתלקו מן האבלות, כדאמרין מקצת היום ככולו. ואיבעיא להו, נינעור האבלין לעמוד ובא ממקום קרוב ומצאן שמעדיין לא עמדו מהו, ועלתה בתיקו. אמי משמיה דר' יוחנן, הלכה כר' שמעון באביל, הא דאמרן. דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל. הא דאמרין בגריה בהדין אתא, הילכתא כרבן שמעון בן גמליאל בטרירות, כבר פירשנו בשחיטת חולין, ופשוטה היא. אמר להו רבא לבני מחווא, אתוןן דלא אזליתו בתר ערסא, מכי

הלך גדול הבית לבית הקברות. אחר מטמו לקוצרו ושהה שם ג' ימים: **מהו**. מי חשבינן ליה כמאן דהוי צבימיה הואיל ולנורך המת הלך אמו: **מונה עמהן**. דאצילות שלהם התחילה משחזרו פניהם מן המת ואצילות של גדול ב) עד שיסתם הגולל: **לצני הלפוני**. מקום: **דלא אזליטו בתר ערסא**. דמאן דאזיל בתר ערסא לא חיילא עליה אצילות עד שנסתם הגולל כשמוליכין המטה מבצל לא"י לקבור ואין כל הקרובים כולם יכולין לעלות עד א"י ומלויין המת פרסה או מיל וחזרים: **מכי אהדריטו אפייכו מבצא דאכולא**. משער החילון של העיר ומגרשיה דלחמיתו לביתא: **אסחילו מנו**. ימי אצילות אע"ג דלא נקצר המת עד ימים רבים ואע"ג דאצילות אינו חל עד שיסתם הגולל לדידכו דלא מחזי חזרתכם כנסתם הגולל: ה"ג **והוא שלא עמדו מנחמין מאללו**. שצא בשביעי שחרית עד שלא עמדו מנחמין אלל זה שצבית: **ננערו לעמוד**. מנענעים ורוזים לעמוד: **אמר מאן דהוא**. אדם אחד מאן דהוה: **מפומיה דמריה**. מר' אבא צריה דרבי חייא או רבי זירא: **אין הלכה אמרי**. כלומר אין הלכה כרבי שמעון: **מדהא מטסו**. ממנהר להוליאו: **ממעט צעסקו**. כגון סחורה: רנא

כרשב"ג. בטרירות דתנן בני מעים שניקבו וליחה סותמתן כשרה דברי רשב"ג מאי ליחה אמר רב כהנא שירקא דמיעיא דנפיק אנב דוחקא א) אמר מאן דהוא ב) איזכי ואסיק ואגמרא לשמעתא מפומיה דמרביה כי סליק אישכחיה לר' אבא בריה דרבי חייא בר אבא א"ל אמר מר הלכה כרשב"ג בטרירות א"ל אנא אין הלכה אמרי כר"ש באבב מאי א"ל פלוגתא גינהו דאיתמר רב חסדא אמר הלכה וכן א"ר יוחנן הלכה ר"ג אמר אין הלכה י ואין הלכה כרשב"ג בטרירות והלכה כר"ש באבב ב) דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבב ט) על כל המתים כולן י מדרה מטתו הרי זה משובח על אביו ועל אמו הרי זה מגונה היה ערב שבת או ערב יום טוב ב) הרי זה משובח שאינו עושה אלא לכבוד אביו ואמו ה) על כל המתים כולן * רצה ממעט בעסקו רצה אינו

הלך גדול הבית לבית הקברות. אחר מטמו לקוצרו ושהה שם ג' ימים: **מהו**. מי חשבינן ליה כמאן דהוי צבימיה הואיל ולנורך המת הלך אמו: **מונה עמהן**. דאצילות שלהם התחילה משחזרו פניהם מן המת ואצילות של גדול ב) עד שיסתם הגולל: **לצני הלפוני**. מקום:

הלך גדול הבית לבית הקברות מהו תא שבע דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אפילו הלך גדול הבית לבית הקברות א מונה עמהן מונה עמהן והתניא מונה לעצמו לא קשיא הא ב דאתא בגו תלתא והא דלא אתא בגו תלתא כי הא דאמר להו רב לבני הצלפוני דאתו בגו תלתא לימנו בהדייכו דלא אתו בגו תלתא לימנו לנפשיהו אמר להו רבא לבני מחווא אתון דלא אזליתו בתר ערסא י מכי מהדריטו אפייכו מבבא דאכולא אתחילו מנו: ר"ש אומר אפילו בא ביום השביעי ממקום קרוב מונה עמהן: א"ר חייא בר גמרא א"ר יוסי בן שאול אמר רבי י והוא שבא ומצא מנחמין אצלו ה בעי רב ענן ננערו לעמוד ולא עמדו מהו תיקו ב) גמירי חבריה דר' אבא בר חייא מר' אבא ומנו ר' זירא ואמרי לה חבריה דר' זירא מרבי זירא ומנו ר' אבא בריה דר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ט) הלכה כרבי שמעון בן גמליאל בטרירות והלכה כרבי שמעון באבב כרבי שמעון באבב הא דאמרין

רשב"ג. בטרירות דתנן בני מעים שניקבו וליחה סותמתן כשרה דברי רשב"ג מאי ליחה אמר רב כהנא שירקא דמיעיא אנב דוחקא א) אמר מאן דהוא ב) איזכי ואסיק ואגמרא לשמעתא מפומיה דמרביה כי סליק אישכחיה לר' אבא בריה דרבי חייא בר אבא א"ל אמר מר הלכה כרשב"ג בטרירות א"ל אנא אין הלכה אמרי כר"ש באבב מאי א"ל פלוגתא גינהו דאיתמר רב חסדא אמר הלכה ר"ג אמר אין הלכה י ואין הלכה כרשב"ג בטרירות והלכה כר"ש באבב ב) דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבב ט) על כל המתים כולן י מדרה מטתו הרי זה משובח על אביו ועל אמו הרי זה מגונה היה ערב שבת או ערב יום טוב ב) הרי זה משובח שאינו עושה אלא לכבוד אביו ואמו ה) על כל המתים כולן * רצה ממעט בעסקו רצה אינו

ושׂיך זה או דלמא לא אתא למעוטי אלא היכא דאיתא גדול הבית צדוכתא אחריתי דלא ידע צהאי אצילות כלל אבל הלך לבית הקברות כיון דידע צהאי אצילות חשיב אצילות דידהו עיקר וצטל האורח גבייהו א"ל מונה עמהן והתניא מונה לעצמו לא קשיא הא דלחא גדול הבית צגו תלתא יומי מצית הקצרות דלא הוא מונה עמהן וגם האורח מונה עמהן אם צא בתוך שלשה לרננן או בתוך שבעה לרבי שמעון הא דלא אתא גדול הבית צגו תלתא יומי דלא חשיב אצילות דידהו עיקר דלימני הא דאתא מעלמא צהדייהו מאחר שאין גדול הבית מונה עמהן ולא מיציעיא לרננן שאין גדול הבית מונה עמהן כי לא אתא צגו תלתא אלא אפי' לר"ש דאמר אפי' ביום ז' מונה עמהן ה"מ אחר דלא הוה ידע ציה צתחילה וצטל לגבייהו כיון דגדול הבית נמי מני צהדייהו והם תחילת האצילות ועיקרו יותר ממנו שלא ידע צתחילת האצילות אבל החזר מצית הקצרות שהיה צתחילת האצילות אינו מונה עמהן היכא דלא אתא צגו תלתא יומי צין אם יש גדול הבית צין אם אין גדול הבית כי הא דא"ל רב לצני הלפוני דלתי צגו תלתא החזר מצית הקצרות צגו תלתא לימנו צהדייכו דלא אתו צגו תלתא יומי מימיני לנפשיה עכ"ל ז"ל הירושלמי הרי שצא ומנא אבל בתוך ציתו צשני ובשלישי משלים עמהן צרביעי מונה לעצמו ר"ש אומר אפי' צו' משלים עמהם ריב"ל אומר הלכה כר"ש כשיש גדול המשפחה צבית אבל כשאין גדול המשפחה מונה לעצמו ולפי הירושלמי היה נ"ל דאינו פוסק כר"ש אלא כשיש גדול המשפחה צבית אבל אם אין גדול המשפחה הלכה כרבנן דבתוך ג' ימים מונה עמהם לאחר ג' מונה לעצמו ולפ"ז אחי שפיר אפי' אליצא דהלכתא דלתי צגו תלתא לימנו ט) צהדייכו בגדול הבית צבית דכמו שאין גדול הבית הלכתא כרבנן כמו כן בגדול הבית ענמו והוי דינא כרבנן:

מהדריטו אפייכו אתחילו מנו. אלל אותם ההולכים עם המת משיסתם הגולל צין גדול הבית צבית צין הולך לבית הקצרות וכן המנהג וצירושלמי אינו כן דהכי תנן מת שהוליכו אותו ממקום למקום כגון אלו דקצרין צמקום אחר אית תניא תני אלו שכאן מונין משינא

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

בב.

הלך גדול הבית לבית הקברות. מהו. פי' מי מונה לעצמו או לא דשמא כיון שהוא טרוד צעניי ממת וכששמעו הם שמע גם הוא ימנה עמהן או שמא מונה לעצמו ולא ידענא מאי הוי דינא צגדול הבית שצא ממקום קרוב אי מונה עמהן הואיל והוא עיקר ויש ליתן טעם לומר שהוא מונה לצדו הואיל ואינו יודע האצילות או טעם להיפך דהואיל משום המת הלך ימנה עמהם:

דאתא בגו תלתא יומין. כשאתא גדול הבית צתוך ג' ימים מונה הוא עמהן וכדאמרין לעיל ג' ימים הראשונים מונה עמהם וקשיא לי דהא קיי"ל כר"ש דלפ"י ציום ז' מונה עמהן כדאמרין לקמן וא"כ מה לי תוך ג' מה לי לאחר ג' ונראה מתוך ה"ג דלפ"י לר"ש (צר יוסף) הוי חילוק דתוך ג' ואחר ז' מקום רחוק שפי' הא דאתא צגו תלתא יומי מונה עמהן אפי' צא ממקום רחוק אתא לצמר תלתא יומי ממקום קרוב אפי' תוך ז' מונה עמהן ובסמון פירש אפי' לר"ש אחיה הך מילתא ועוד יש לפרש דה"פ הלך גדול הבית לבית הקצרות מהו דמיציעיא ליה אם אותו שצא מונה עם הנשחרים וכך פי' ר' יצחק ז"ל והוא כשיש גדול הבית צבית אז מונה עמהן הצא אלס ממקום קרוב ומנאס אצלים שאע"פ שאצילותם חל מקודם לשלו ומנאס יוס או יומים ייסיס עמהן י) לרננן כשצא גדול הבית תוך ג' ימים שפירש גדול הבית ג' ימים ולר"ש אפי' ציום השביעי דוקא כשיש גדול הבית צבית כי אז צטל אלס והכי פי' איציעיא להו הלך גדול הבית לבית הקצרות פי' הלך ללות מת עד עיר אחרת וקצרו שם מהו שהא מונה עמהן אותו שצא אלל אצלים שצעיר שמת צה מונה עמהן אע"פ שאין גדול הבית עמהן שם [או לא] דהא דצעין גדול הבית צבית למעוטי האני נמי קאתי אע"ג דידע צהאי אצילות

הדירותו אפייכו מבבא דאבולא אתחילו לימינני. וירושלמי הרי שבא ומצא [אבל] בתוך ביתו, בשני ובשלישי מונה עמהן, ברביעי מונה לעצמו. ר' שמעון אומר, אפילו א) בששי משלים עמהן. אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כר' שמעון, בשאין [הוא] גדול משפחה, אבל אם הוא גדול משפחה מונה לעצמו, כר' מינא שהורה לר' יעקב ארמניא, מכיון שאתה גדול מנה לעצמן. על כל המתים המדרה מטתו משובח, על אביו ועל אמו מגונה. אילא אם היה ערב שבת או ערב יום טוב או שהיו גשמים מזלפין על מטתו, ועושה לכבוד אביו, הרי גם זה משובח. על כל המתים אם רצה שלא למעט בעסקו אלא (אם) רצה לישא וליתן בסתורתו כל היום הרשות בידו.

רבינו חננאל (המשך) הדירותו אפייכו מבבא דאבולא אתחילו לימינני. וירושלמי הרי שבא ומצא [אבל] בתוך ביתו, בשני ובשלישי מונה עמהן, ברביעי מונה לעצמו. ר' שמעון אומר, אפילו א) בששי משלים עמהן. אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כר' שמעון, בשאין [הוא] גדול משפחה, אבל אם הוא גדול משפחה מונה לעצמו, כר' מינא שהורה לר' יעקב ארמניא, מכיון שאתה גדול מנה לעצמן. על כל המתים המדרה מטתו משובח, על אביו ועל אמו מגונה. אילא אם היה ערב שבת או ערב יום טוב או שהיו גשמים מזלפין על מטתו, ועושה לכבוד אביו, הרי גם זה משובח. על כל המתים אם רצה שלא למעט בעסקו אלא (אם) רצה לישא וליתן בסתורתו כל היום הרשות בידו.

א) צירושלמי הגי' אפילו כרביעי משלים עמהן והכרי פשוט דל"ל כרביעי וי"ה תמוס' כאן ד"ה דלחא צסם הירושלמי וכן צ"ל כדברי רבינו.

עין משפט ונר מצוה

קלג א ב טוש"ע י"ד סימן שעה סעיף ח צהג"ה: קלד ג מיי פ"א מהל' אכל הל' ה טוש"ע שם סעיף ב: קלה ד ה מיי שם פ"ו הלכה ד טוש"ע שם סעיף ח: קלו ו מיי פ"ו מהל' שמיטה הלכה יד סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן מז סעיף א: קלו ז מיי פ"ד מהל' אכל הלכה ז סמג עשין דרננן ב טוש"ע שם סימן שז סעיף ב: קלה ח מיי שם פ"ו הלכה ט טוש"ע שם סימן שפ סעיף כד:

מוסף רש"י

ליחה. מצינטיס היא [וחזין י]. שירקא דמיעיא דנפיק אנב דוחקא. גלגד"א ואדוקה צבן מצינטיס ומזליין אותה מהס צדוחק (שס). אמר מאן דהוא. אחד מן התלמידים מי שהוא ולא מונה שמו (בצ"ה כו). ולא היו יסורין אלו שסידרו הגמרא מי הוה (וחזין י). איזכי ואסיק. לארעא דשכאלא לחמיה דרבי אבא בריה דרבי חייא צר אבא, ואגמראא לשמעתא מפומיה. דר' חייא צר אבא ואגמרה משמיה אי אמר הלכה כר' שמעון או לא (שס).

רבינו חננאל (המשך)

הדירותו אפייכו מבבא דאבולא אתחילו לימינני. וירושלמי הרי שבא ומצא [אבל] בתוך ביתו, בשני ובשלישי מונה עמהן, ברביעי מונה לעצמו. ר' שמעון אומר, אפילו א) בששי משלים עמהן. אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כר' שמעון, בשאין [הוא] גדול משפחה, אבל אם הוא גדול משפחה מונה לעצמו, כר' מינא שהורה לר' יעקב ארמניא, מכיון שאתה גדול מנה לעצמן. על כל המתים המדרה מטתו משובח, על אביו ועל אמו מגונה. אילא אם היה ערב שבת או ערב יום טוב או שהיו גשמים מזלפין על מטתו, ועושה לכבוד אביו, הרי גם זה משובח. על כל המתים אם רצה שלא למעט בעסקו אלא (אם) רצה לישא וליתן בסתורתו כל היום הרשות בידו.

א) צירושלמי הגי' אפילו כרביעי משלים עמהן והכרי פשוט דל"ל כרביעי וי"ה תמוס' כאן ד"ה דלחא צסם הירושלמי וכן צ"ל כדברי רבינו.